

НАЗВИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН У СХІДНОСТЕПОВИХ ГОВІРКАХ ДОНЕЧЧИНИ

У статті розглядаються діалектні назви господарських приміщень, призначених для утримання свійських тварин. На матеріалі східностепових говірок Донеччини здійснено структурно-семантичний аналіз лексем окресленої лексико-семантичної підгрупи.

Ключові слова: діалект, лексико-семантична підгрупа, моделювання, семантична структура, сільськогосподарська лексика, східностепові говірки.

В статье рассматриваются диалектные названия хозяйственных помещений, предназначенных для содержания домашнего скота. На материале восточностепных говоров Донетчины произведен структурно-семантический анализ лексем обозначенной лексико-семантической подгруппы.

Ключевые слова: диалект, лексико-семантическая подгруппа, моделирование, семантическая структура, сельскохозяйственная лексика, восточностепные говоры.

The article touches upon the dialectical names of household apartments, intended for maintenance of domestic animals. According to the material, devoted to the east-steppe accents of Donbass region the lexemes' structural-semantic analysis of the outlined lexical-semantic group was carried out.

Key words: dialect, lexical-semantic group, modeling, semantic structure, agricultural vocabulary, east-steppe dialects.

Діалектна лексика сільського господарства відбиває невід'ємну частину життя селян. Вона, як і вся лексика народних говорів, “відображає активні мовленнєві процеси, дозволяє виявити архаїчні та інноваційні явища” [2: 177], чим і викликає до себе інтерес дослідників. На сьогодні чимало наукових доліджень присвячені аналізу лексики на позначення господарських приміщень. Це роботи Й. О. Дзендзелівського [3], К. Д. Глуховцевої [2], Г. О. Козачук [5], Р. Л. Сердеги [8], Л. М. Тищенко [9] та ін. Разом із тим, очевидно, що назви господарських приміщень на матеріалі української діалектної лексики висвітлено недостатньо, багато регіонів залишаються недослідженими.

Актуальність статті полягає у відсутності робіт, присвячених аналізу назв приміщень для утримання свійських тварин на матеріалі східностепових говірок.

Мета роботи – виявити назви, що вживаються в донецьких говірках на позначення господарських приміщень, з'ясувати їх семантичне наповнення, визначити особливості побудови наддіалектної моделі цієї групи лексики.

Назви господарських приміщень для свійських тварин на основі їхньої семантичної спільності ми кваліфікуємо як лексико-семантичну підгрупу (ЛСП), яка є складовою частиною лексико-семантичної групи (ЛСГ) назв господарських приміщень, і постає чітким структурним утворенням, що перебуває в різнорівневих зв'язках з іншими номенами зазначеної ЛСГ.

Усі назви приміщень для утримання домашніх тварин функціонують у сучасних східностепових говірках на позначення господарських будівель двору, що зумовлено соціально-економічними чинниками. Лише незначна частина інформантів розмежовує для себе господарські приміщення, що знаходяться на подвір'ї та ті будівлі, які існували в колективних господарствах. Таке розмежування зумовлює виникнення опозиції сем 'приміщення для декількох тварин': '~для багатьох тварин', яке є регулярною лише в частині східностепових говірок.

ЛСП назв господарських приміщень, призначених для утримання домашніх тварин, у говірках Донеччини охоплює 7 сем: 'хлів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)', 'приміщення для кіз', 'приміщення для коней', 'приміщення для корів', 'приміщення для овець', 'приміщення для свиней', 'загорода для худоби на подвір'ї (загальна назва)'.

Лексичний репертуар семи 'хлів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)' нараховує в говірках досліджуваного діалектного обшару 4 різнокореневі лексеми, а також дві назви, що утворені від іменника *saráy* за допомогою афіксів. Репрезентація аналізованої семи має такий вигляд: *saráy* – н.п. 1-7,9-21,23-30,33,35-39,41-44,46-48,50-52; *saráyčik* – н.п. 32; *saráyč'ik* – н.п. 49; *kon'úšín'a* – н.п. 8,22,34, *sajók* – н.п. 35, *xl'iv* – н.п. 8,40,45; у н.п. 31 зафіксовано фонетичний варіант *xl'ev*.

Якщо лексеми *saráy* і *xl'iv* із характерними словотвірними та фонетичними варіантами належать до традиційних українських назв загальних господарських будівель [10: 24], то вживання з таким значенням лексем *kon'úšín'a* та *sajók* свідчить про зміни, яких зазнали семантичні структури діалектних слів.

Діалектологічні розвідки підтверджують, що виразним явищем діалектного слова є його здатність до семантичного розгалуження. Наростання семантики слова на живовому ґрунті, як зауважує В. С. Ващенко, може відбуватися за рахунок декількох умов [1: 71-72]. Подекуди розгалуження простежується між значеннями, які "близько пов'язані спільною функцією означуваних предметів або через зовнішню схожість предметів чи дій" [Там само: 72]. Відповідно, розширення семантики діалектних слів *kon'úšín'a* та *sajók* пояснюється "функціональним навантаженням" реалій.

Розглянемо докладніше семантичне наповнення лексем цієї мікропарадигми.

Лексема *kon'úšín'a*, подана у "Словнику української мови" як синонім до слова *stáin'a* зі значенням 'спеціальне приміщення, будівля, де тримають коней' [СУМ (9: 637)], за матеріалами "Атласу української мови" спорадично вживається на території Полісся, Середньої Наддніпрянщини [АУМ (1: к. 284)], Нижньої Наддніпрянщини, Слобожанщини, Донеччини [АУМ (3: к. 68)] з семою 'будівля для всіх свійських тварин'. К. Д. Глуховцева підкреслює, що "уживання цієї лексеми (*kon'úšín'a* – М.К.) зі значенням 'хл'ів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)' свідчить про динамізм її семантики" [2: 178]. Цікаво, що в російських говорах лексема *kon'úšín'a* зафіксована на позначення приміщення для будь-якої худоби, хоча там ніколи не тримали коней [6: 84].

Лексема *sajók*, яка є демінутивним утворенням від лексеми *saj* 'рублений хлів, у якому відгодовують свиней' [СУМ (9: 14)], у східностепових говірках, репрезентуючи сему 'хлів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)', як бачимо, теж зазнала семантичного розгалуження, не виявленого в інших говорах.

При реалізації семи 'приміщення для кіз' домінують багатозначні лексеми *saráy* – н.п. 1,2,4-7,9,10,15,20,23-25,27,29,30,33,35,37,43,47,51 (у н.п. 49 засвідчено деміну-

тивне утворення *saráyč'ik*); *xl'iv* – н.п. 5,40 (фонетичний варіант *xl'ev* зафіксовано в н.п. 31). Привертає увагу, що в н.п. 5 лексема *xl'iv* має лише одну сему ‘приміщення для кіз’, пор.: *к'із дѣржѹт' у хл'ив'і / хл'ив'і такий стрѡйат' спѣц'іал'но дл'а к'із / а вс'іх' інших' там у сви'нарник'у / сви'ней' / у в'івчар'ні / ов'ец' / корѡв у корѡвник'ах* // (5). Лексема *кон'ўин'а*, виявлена у говірках н.п. 8,22,34 зі значенням ‘хлів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)’, у н.п. 50 уживається із семою ‘приміщення для кіз’, а н.п. 34 відома у двох значеннях ‘приміщення для кіз’, ‘приміщення для корів’. Напр.: *кон'ўин'а йѣ / там і кѡзи і корѡви // а дл'а вс'іх' остал'них' спѣц'іал'н'і будѹють' пострѡйки* // (34).

З подібною семантикою в досліджуваних говірках функціонують лексеми в *в'івчар'на* – н.п. 8, *овчар'на* – н.п. 45, *омшар'ник* – н.п. 34,48, *козл'атник* – н.п. 42,23, зрідка вживається в цьому ж значенні лексема *лап'ас* – н.п. 17.

Показово, що в російських тверських говорах зафіксована назва *амшан:ик* у значенні ‘утепленне здание внутри двора для малого скота’ [ТСГТО].

Лексема *козл'атник* у цій мікропарадигмі є єдиною, що утворилася за допомогою афіксів від кореня *козл-*. Імовірно, вона виникла в мовленні діалектоносіїв східностепового регіону за аналогією до назв інших господарських приміщень, як-от *сви'нарник*, *кор'івник* тощо.

Лексема *лап'ас* перегукується з літературною назвою *лаб'аз*, що у “Словнику української мови” визначається як ‘приміщення для продажу або зберігання зерна та борошна’ [СУМ (4: 427)], і позначається як застаріла лексема. Дослідники вбачають запозичення цієї назви з російської мови в значенні ‘навес, сарай’ [Фасмер (2: 442)]. В інших діалектних джерелах також знаходимо лексеми *лаб'аз*, *лап'ас*, *лаб'аз* з різним семантичним наповненням. Так, на Поліссі *лаб'аз* уживається на позначення будівлі для сільськогосподарського реманенту [АУМ (1: к. 288)]. Цікаво, що за даними “Атласу української мови” на Слобожанщині та Донеччині *лаб'аз* побутує з таким самим значенням [АУМ (3: к. 70)], а на території Східної Слобожанщини назва *лап'ас* засвідчена як ‘загорода для великої рогатої худоби вдома або в полі’ [2: 180].

Сему ‘приміщення для коней’ маніфестують у східностепових говірках полісемічні лексеми *saráyč*, *xl'iv*, а переважає у досліджуваних говірках назва *кон'ўин'а*. Можливо, це пояснюється тим, що останнім часом знизилася господарська цінність коней, тому розвинена синонімія у назвах, що властива іншим парадигмам, при репрезентації семи ‘приміщення для коней’ відсутня.

Сема ‘приміщення для корів’ реалізується лексемами *saráyč* – н.п. 1,3, 5,7,9,10-22,24-30,33,37-39,41,44,46-48,50,52; *xl'iv* – н.п. 8,31,40,45 (у говірці 31 лексема *xl'ev* засвідчена в одному значенні ‘приміщення для корів’), *баз* – н.п. 8,35,43 (демінутив *базѡк* спостережено у н.п. 2). У н.п. 34 на позначення приміщення для корів відома лексема *кон'ўин'а*, яка в цій говірці є багатозначною й уживається також із семою ‘приміщення для кіз’. Паралельно зафіксовано номен *кор'івник* – н.п. 5,17,23,30,32,42,49,51 із фонетичними варіантами *корѡвник* – н.п. 8,45,48, *карѡвник* – н.п. 4,6,35. Спорадичним виявом характеризується в говірці н.п. 48 двокомпонентна назва *корѡв'ачий saráyč* та номен *скѡтник* – н.п. 29.

Лексеми *баз*, *базѡк* має у літературних джерелах близьку семантику і визначається як ‘загон, скотный двор’ [Фасмер (1: 105)]. Назва *скѡтник* теж є мотиваційно прозорою,

адже це дериват від іменника *скот* ‘четвероногі свійські сільськогосподарські тварини’ [СУМ (9: 307)].

У н.п. 15 лексично реалізована опозиція сем ‘приміщення для декількох корів’: ‘~для багатьох корів’: *сарай* : *карóвн’ік*. Пор.: у *сарайі стої́ала карóва / а т’і на карóвн’іках стої́али / д’л’ін’і: і так’і / багáто бу́ло карóв // стої́али там савхóз’к’і //* (15).

У літературній мові сема ‘приміщення для овець’ позначається лексемами *в’івчáрн’а* або *коші́ара* [СУМ (1: 551)]. Через значну кількість словотвірних варіантів репертуар назв у досліджуваних говірках значно ширший. Це підтримано словотвірними процесами у діалектному середовищі та міждіалектними, міжмовними контактами. Так, сема ‘приміщення для овець’ репрезентована, крім загальних назв (*сарай*, *хл’ів*, *кон’ушн’а*), словотвірно-морфологічними варіантами основного репрезентанта та лексемами різних коренів. Найпоширенішим є номен *в’івчáрн’а* – н.п. 8,17,24,50, що збігається з літературною назвою цієї реалії, а також лексеми, утворені за допомогою поширених у говірках суфіксів *-ник*, *-н*, *-к*. Наприклад, *овчáрни́к* – н.п. 20,33,30; *овчáрн’а* – н.п. 5,29,42,45; *овчáрка* – н.п. 1. Зрідка вживаються лексеми *коші́ара* – н.п. 27,35, *омші́рни́к* – н.п. 34. Як бачимо, спільнослов’янська назва *коші́ара* [7: 104], домінантна в багатьох українських говірках південно-західного наріччя [3: 123], південно-східного наріччя [2: 184], у східно-степових говірках зазнає нівеляції. На нашу думку, це пояснюється меншою поширеністю вівчарства на Донеччині [4: 482].

У двох населених пунктах простежена опозиція сем ‘приміщення для декількох овець’: ‘~багатьох овець’: *сарай* : *овéчн’ік* (15), *сарай* : *аниáн* (7). Пор.: *д’л’а овéц’то сарай / а калі́с’у калхóз’і де’ржáли / багáто бу́ло / так казáли аниáн //* (7).

У цьому ряді цікавою видається назва *аниáн*, яка, ймовірно, походить від лексеми *аміáн:ик*, що, як уже зазначалося вище, побутує у російських говорах із семою ‘утеплене здане внутрі двора для малого скота’ [ТСГТО].

Мікропарадигма лексичних репрезентантів семи ‘приміщення для свиней’ має в східно-степових говірках найбільшу кількість лексем, серед яких чимало фонетичних та морфологічних варіантів. Якщо порівняти лексичні репрезентанти сем ‘хлів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)’ і ‘приміщення для свиней’, то на наддіалектному рівні актуальними постають 20 типів лексичних протиставлень (табл. 1). Причину великої варіативності у назвах приміщень для свиней вбачаємо в тому, що на Донеччині у галузі сільського господарства діяльність, пов’язана з вирощування свиней, є домінуючою, порівняно з утриманням інших видів свійських тварин.

Отже, сема ‘приміщення для свиней’ у досліджуваних говірках репрезентована різними суфіксальними утвореннями від основи *свин-*: *сви́н’ушнн’ік* – н.п. 27,40,48; *сви́н’ошнн’ік* – н.п. 30; *сви́н’ушóк* – н.п. 4,6; *сви́н’у́х* – н.п. 4,6, 14,51; *сви́н’áрка* – н.п. 51; двокомпонентною назвою *сви́н’ачий сарай* – н.п. 48, лексемами *баз*, *базóк* – н.п. 5,9,35,37,43; *саж* – н.п. 27; *сажóк* – н.п. 2,20; *са́жи́к* – н.п. 17,36; *са́жи́к* – н.п. 17; *л’ох* – н.п. 22,51.

У низці назв, що вживаються зі значенням ‘приміщення для свиней’ привертає увагу лексема *л’ох*, яка у літературній мові зафіксована зі значенням ‘погріб, підвал’ [ЕСУМ (3: 348)] і східно-степовим говорам Донеччини – крім н.п. 22,51 – відома з цією ж семантикою. Назва *л’ох* не засвідчена з семою ‘приміщення для свиней’ у відомих нам діалектних джерелах. Натомість цікавими видаються похідні утворення від *л’ох-*, які в

діалектному мовленні стосуються реалій, так чи інакше пов'язаних зі свинями, напр.: *л'оха* 'доросла свиня', 'свиноматка' [ГГ: 117], *л'охатис* 'паруватися (про свиню)' [СЗГ (1: 255)]. Решта назв походить від тих лексем, які історично маніфестують сему 'приміщення для свиней'. Так, за лексемою *саж* 'ще з XVIII ст. в українській мові закріпилося значення 'спеціальне приміщення для свиней'" [2: 184].

Таблиця 1

Но- мер мо- делі	Сема 'хлів, приміщення для домашніх тварин (загальна назва)'	Сема 'приміщення для свиней'		Говірки
		'приміщення для декількох свиней'	'приміщення для багатьох свиней'	
1.	<i>кон'уш'а</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	-	34
2.	<i>кон'уш'а</i>	<i>л'ох</i>	-	22
3.	<i>сарай</i>	<i>л'ох // сви^ену^х // сви^ена^рка</i>	-	51
4.	<i>сарай</i>	<i>са^жи^к // са^жни^к</i>	-	17
5.	<i>сарай</i>	<i>сарай</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	12,15,25,47,50
6.	<i>сарай</i>	<i>баз</i>	-	19
7.	<i>сарай</i>	<i>са^жи^к</i>	-	36
8.	<i>сарай</i>	<i>сви^ен'у^шни^ек // са^ж</i>	-	27
9.	<i>сарай</i>	<i>сви^ен'у^шни^ек // сви^н'ачий сарай</i>	-	48
10.	<i>сарай</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	-	1,3,7,9,10-14, 16,18,21,23-26,28,29,33,35, 38,39,41-44, 46,48,52
11.	<i>сарай</i>	<i>сви^ена^рни^ек // баз // базок</i>	-	35,37,43
12.	<i>сарай</i>	<i>сви^ена^рни^ек // са^жок</i>	-	2,20
13.	<i>сарай</i>	<i>сви^ено^шни^ек</i>	-	30
14.	<i>сарай</i>	<i>сви^ену^х // сви^енуш^{ок}</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	4,6,14,51
15.	<i>сарайчи^ек</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	-	32
16.	<i>сарайч'ик</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	-	49
17.	<i>хл'ев</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	-	31
18.	<i>хл'ів</i>	<i>сви^ен'у^шни^ек</i>	-	40
19.	<i>хл'ів</i>	<i>сви^ена^рни^ек</i>	-	45
20.	<i>хл'ів // сарай</i>	<i>кон'уш'а</i>	-	8

Для чотирьох говірок (н.п. 4,6,14,51) релевантною виявилася опозиція сем ‘приміщення для декількох свиней’ : ‘~багатьох свиней’ (див. 5, 14 номер моделі в табл. 1), репрезентована лексемами-опозитами *сви^енух* : *сви^енарни^к*, *сви^енуш^ок* : *сви^енарни^к*, пор.: *сви^енух*, *сви^енуш^ок* / *це ж там де парас’а* // *а сви^енарни^к* / *це йак багато сви^еней д^ерж^ут’ / і м^атки здобув^ай^ут’ / це уж^е ц’іла х^ферма / а йак одне парас’а д^ерж^ут’и / то у сви^енух* // (6). Така опозиція властива говіркам, розташованим на півночі Донеччини.

Опозиція сем ‘приміщення для декількох свиней’ : ‘~багатьох свиней’, виражена лексемами *сар^ай* : *сви^енарни^к*, є релевантною для східностепових говірок, розташованих у західно-південній частині Донецької області (н.п. 12,15,25,47,50). Напр.: *сар^ай для св^айнки / сви^енарни^ки у нас булі у совх^оз’і / ох / і багато там сви^еней було / а шчас не^е д^ерж^ут’ уж^е там н’іч^ого / не^ем^а совх^оз’ів / а д^ома р^обл’ат’ д^л’а сви^ен’і сар^ай* // (15).

Сема ‘загорода для худоби на подвір’ї (загальна назва)’ репрезентована в донецьких говірках лексемами: *загор^одка* – н.п. 1,3-6,9-14,16,18-24,27-32,35-41,43-48,52; *огор^ожа* – н.п. 42,49,51; *загор^ода* – н.п. 26,50; *вігород^а* – н.п. 2; *з^агород* – н.п. 17 (у н.п. 42 лексема *з^агород* позначає лише загороду на подвір’ї для коней); *з^агород^а* – н.п. 25; *з^агон* – н.п. 34; *з^агонч’ік* – н.п. 15; *баз* – н.п. 7,8 (у н.п. 33 використовується демінутив *баз^ок*).

Таким чином, у говірках Донеччини більшість назв сільськогосподарських приміщень збігаються з літературними відповідниками, однак мають відмінності (підтримані, здебільшого, міждіалектними та міжмовними контактами). Серед таких особливостей варто виокремити: а) значну варіативність (*хл’ів* – *хл’ев*; *загор^ода* – *з^агород*; *с^аж* – *с^аж^ок*); б) зміни в семантичній структурі слів (*лаб^аз* ‘приміщення для продажу або зберігання зерна та борошна’ [СУМ (4: 427)] – *лан^ас* ‘приміщення для кіз’ – н.п. 17; *сви^енар^к* ‘та, хто доглядає свиней’ [СУМ (9: 70)] – ‘приміщення для свиней’ – н.п. 51).

Формування мікропарадигм лексико-семантичної підгрупи назв господарських приміщень для свійських тварин переважно залежить від екстралінгвістичних чинників, що пов’язані з особливостями господарювання на Донеччині. Так, найбагатшим лексичним репертуаром характеризується група репрезентантів семи ‘приміщення для свиней’.

Міждіалектні контакти, особливості співіснування діалектного й літературного компонентів у східностепових говірках спричиняють варіативність лексеми як у межах однієї говірки (*сви^енух* // *сви^енар^к* – н.п. 51), так і на наддіалектному рівні (*с^аж* – н.п. 27, *с^аж^ок* – н.п. 2,20, *с^аж^ик* – н.п. 36,17, *с^аж^ин^к* – н.п. 17), а також розширюють дублетно-синонімічні зв’язки (*сар^ай* // *сви^енарни^к* // *с^аж^ок* – н.п. 2,20). Усе це визначає головну особливість побудови наддіалектної моделі назв господарських приміщень для свійських тварин у східностепових говірках Донеччини.

У діалектному мовленні східностепових говорів спостерігається розгалуження семантики, через що слова виступають багатозначними лексемами і входять до різних мікропарадигм лексико-семантичної підгрупи назв приміщення для утримання свійських тварин.

Перспективним вбачаємо подальші дослідження тематичної групи лексики сільськогосподарства східностепових говірок Донеччини, що дозволить виявити особливості, які відбуваються в семантичній структурі діалектного слова на сучасному зрізі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко В.С. Семантика діалектних слів / В. С. Ващенко // Праці Х республіканської діалектологічної наради. – К. : АН УРСР, 1961. – С. 69-79;
2. Глуховцева К.Д. Динаміка складу назв господарських приміщень у східнослов'янських говірках / К. Д. Глуховцева // Український діалектологічний збірник : Книга 3. Пам'яті Тетяни Назарової / [упоряд., ред., передм. П. Ю. Грищенко]. – К. : Довіра, 1997. – 177-195.
3. Дзедзелевский Й.А. Овцеводческая лексика закарпатских говоров / Й. А. Дзедзелевский // Общеславянский лингвистический атлас (материалы исследования) / [отв. ред. Р. И. Аванесов]. – М. : Наука, 1963. – С. 117-133.
4. Енциклопедія народного господарства української РСР : у 4 т. / [відпов. ред. С. Ямпольський]. – Т. 1. – К, 1969. – С. 482-483.
5. Козачук Г.О. Сільськогосподарська лексика говірок Волині : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Г. О. Козачук. – К., 1971. – 20 с.
6. Петропавловская Л.В. Названия построек для скота и домашней птицы в говорах Новосибирской области / Л. В. Петропавловская // Лексика и фразеология русских говоров Сибири. – Новосибирск : Наука, 1982. – С. 78-87.
7. Пілецький В.І. Генеза лексико-семантичної групи назв будівель для худоби та птиці в наддністрянських говорах півдня Тернопільщини / В. І. Пілецький // Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами. Тези доповідей. – Ужгород : Вид-во Ужгород. ун-ту, 1982. – С. 103-104.
8. Сердега Р.Л. Лексика традиційного господарювання в говорах Центральної Слобожанщини (Харківщини) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Р. Л. Сердега. – Х., 2005. – 20 с.
9. Тищенко Л.М. Структурна організація й динаміка побутової лексики південно-слов'янських говірок : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01 “Українська мова” / Л. М. Тищенко. – К., 2002. – 19 с.
10. Українська мінувшина. Ілюстративний етнографічний довідник / А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косміна та ін. – К. : Либідь, 1994. – 256 с.

ДЖЕРЕЛА ТА ЇХ УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

АУМ – Атлас української мови : у 3 т. – К. : Наук. думка, 1984-2001; **ГГ** – Гуцульські говірки : лінгвістичні та етнографічні дослідження / [відп. ред. Я. Закревська]. – Л., 2000. – 365 с.; **ЕСУМ** – Етимологічний словник української мови : у 7 т. / ред. кол. О. С. Мельничук (голов. ред.) та ін. – Т. 1. – К. : Наук. думка. – 634 с.; **СЗГ** – Аркушин Г.Л. Словник західнополіських говірок : у 2 т. / Г. Л. Аркушин. – Т. 1. – Луцьк : Вежа, 2000 – 379 с.; **СУМ** – Словник української мови: в 11 т. – К. : Наук. думка, 1970-1980; **ТСГТО** – Тематический словарь говоров Тверской области : в 5 вып. / [гл. ред. Т. В. Кириллова]. – Тверь : ТвГУ, 2002-2006. **Фасмер** – Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. // [перев. с нем. и доп. О. Н. Трубачева]. – М. : Прогресс, 1964-1973.

Індекс обстежених населених пунктів Донецчини

1. с. Благодатне Амвросіївського району; 2. с. Богоявленка Мар'їнського району; 3. с. Верхньоторецьке Ясинуватського району; 4. с. Дерилоче Краснолиманського району; 5. с. Донське Волноваського району; 6. с. Дробишеве Краснолиманського району; 7. с. Сторівка Волноваського району; 8. с. Єлизаветівка Мар'їнського району; 9. с. Златоустівка Волноваського району; 10. с. Іванопіль Костянтинівського району; 11. с. Іскра Великоновосілківського району; 12. с. Кам'янка Добропільського району; 13. с. Карла-Маркса Великоновосілківського району; 14. с. Кіровське Краснолиманського району; 15. с. Луганське Мар'їнського району; 16. с. Маринівка Красноармійського району; 17. с. Миколаївка Слов'янського району; 18. с. Мічуріне Тельманівського району; 19. с. Новоандріївка Волноваського району; 20. с. Новогнатівка Волноваського району; 21. с. Новокатеринівка Старобешівського району; 22. с. Новопетриківка Великоновосілківського району; 23. с. Новоселівка-3 Ясинуватського району; 24. с. Новотроїцьке Волноваського району; 25. с. Новоукраїнка Мар'їнського району; 26. с. Октябрське Добропільського району; 27. с. Олександрівка Мар'їнського району; 28. с. Олексіївка Великоновосілківського району; 29. с. Оленівка Волноваського району; 30. с. Орлинське Великоновоселківського району; 31. с. Перчишне м. Моспіно; 32. с. Петрівка м. Дзержинська; 33. с. Петровське Волноваського району; 34. с. Піддубне Великоновосілківського району; 35. с. Приморське Новоазовського району; 36. с. Рай-Олександрівка Слов'янського району; 37. с. Рівнопіль Волноваського району; 38. с. Стародубівка Першотравневого району; 39. с. Старомихайлівка Мар'їнського району; 40. с. Степанівка Шахтарського району; 41. с. Степне Мар'їнського району; 42. с. Удачне Красноармійського району; 43. с. Українка Новоазовського району; 44. с. Українськ м. Селидове; 45. Уманське Ясинуватського району; 46. с. Успенівка Мар'їнського району; 47. с. Чичерино Волноваського району; 48. с. Шабельківка м. Краматорська; 49. с. Щербинівка м. Дзержинська; 50. с. Юріївка Добропільського району; 51. с. Ямпіль Краснолиманського району; 52. с. Ясинівка Ясинуватського району.